

Den 9. juli 2008
J.nr.: 05-5019-00057
Sagsbehandler: Lars Thøgersen

NOTAT

om

**overenskomst af 26. januar 2006 mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om ændring af konventionen mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige indeholdende internationalprivatretlige bestemmelser om ægteskab, adoption og værgemål undertegnet i Stockholm den 6. februar 1931 med senere ændringer.
(Formueforhold mellem ægtefæller)**

1. Indledning

Den Nordiske Ægteskabskonvention fra 1931¹ regulerer væsentlige dele af samarbejdet på det familieretlige område mellem de nordiske lande. Konventionen indeholder bl.a. regler om behandlingen af grænseoverskridende spørgsmål om formueforhold mellem ægtefæller. Dette omfatter bl.a. regler om, hvilket nordisk lands lov der regulerer formueforholdet mellem ægtefæller, som er og ved ægteskabets indgåelse var statsborgere i en kontraherende stat. Konventionen indeholder endvidere regler om anerkendelse af ægtepagter, som sådanne ægtefæller har indgået i et andet nordisk land.

De nordiske regeringer har ved en overenskomst, der blev undertegnet i Stockholm den 26. januar 2006², aftalt at ændre konventionens regler om formueforholdet mellem ægtefæller.

Det er nu regeringens hensigt at ratificere overenskomsten, således at den træder i kraft den 1. oktober eller den 1. november 2008, jf. pkt. 6.

2. Gældende ret

2.1. Gældende ret i Danmark om formueforholdet mellem ægtefæller

Ægtefællers formueforhold er i Danmark reguleret af lov om ægteskabets retsvirkninger. Efter loven er den legale formueordning fælleseje. Ægtefæller kan dog ved ægtepagt aftale forskellige former for særeje. Endvidere kan en gavegiver eller arvelader bestemme, at gaven eller arven helt eller delvist skal være særeje.

---

¹ Konvention mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige indeholdende internationalprivatretlige bestemmelser om ægteskab, adoption og værgemål undertegnet i Stockholm den 6. februar 1931 med senere ændringer.

² Overenskomst af 26. januar 2006 mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om ændring af konventionen mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige indeholdende internationalprivatretlige bestemmelser om ægteskab, adoption og værgemål undertegnet i Stockholm den 6. februar 1931.

I mange ægteskaber har begge ægtefæller eller en af ægtefællerne tilknytning til andre lande. Reguleringen af formueforholdet mellem ægtefæller er forskellig fra land til land. Det kan derfor have stor betydning for et ægtepar, efter hvilket lands regler deres formueforhold er reguleret. De regler, der gælder herom i Danmark, er beskrevet i pkt. 2.2. og 2.3.

2.2. Internationale spørgsmål om formueforholdet mellem ægtefæller, der ikke er omfattet af Den Nordiske Ægteskabskonvention

Efter dansk retspraksis er det mandens domicilov på tidspunktet for ægteskabets indgåelse, der er afgørende for, efter hvilket lands lov formueforholdet mellem ægtefællerne er reguleret. Hvis manden i forbindelse med ægteskabet skifter domicil, bliver formueforholdet dog reguleret af loven i ægtefællernes første fælles bopælsland.

Dette indebærer, at den lov, der regulerer formueforholdet i et ægteskab, efter dansk ret ikke ændres, selv om ægtefællerne senere flytter til et andet land.

2.3. Den Nordiske Ægteskabskonvention

Efter konventionens artikel 3 er formueforholdet i et ægteskab reguleret af loven i det land, hvor ægtefællerne bosatte sig ved ægteskabets indgåelse. Hvis begge ægtefæller efterfølgende bosætter sig i et andet nordisk land, finder dette lands lov straks anvendelse, medmindre der er tale om virkningerne af en retshandel, der er indgået før flytningen.

En ægtefælles beføjelse til at råde over fast ejendom eller over rettighed, som dermed er ligestillet, der er beliggende i et nordisk land, skal dog altid bedømmes efter loven i dette land.

Konventionen giver ikke ægtefællerne mulighed for at indgå en aftale om, efter hvilket lands lov deres formueforhold skal reguleres (lovvalgsaftale).

Disse bestemmelser finder kun anvendelse på formueforholdet i ægteskaber mellem personer, som er og ved ægteskabets indgåelse var statsborgere i de nordiske lande.

Efter konventionens artikel 4 skal ægtepagter mellem personer, som er og ved ægteskabets indgåelse var statsborgere i de nordiske lande, og som da bosatte sig i et af de nordiske lande, anses som gyldige med hensyn til formen i alle de nordiske lande, når formkravene i den lov, der skal anvendes efter konventionens artikel 3, er iagttaget, eller når ægtepagten opfylder formkravene i det nordiske land, hvor en eller begge parter var statsborger.

3. Betydningen af overenskomsten

3.1. Lovvalg

3.1.1. Lovvalgsregler

Efter overenskomsten er udgangspunktet for lovvalget fortsat, at formueforholdet for ægtefæller, der begge er nordiske statsborgere, skal afgøres efter loven i det nordiske land, hvor ægtefællerne bosatte sig ved ægteskabets indgåelse.

Hvis ægtefællerne senere bosætter sig i et andet nordisk land, skal der fremover gå to år, før dette lands lovgivning finder anvendelse på deres formueforhold. Har begge ægtefæller tidligere under ægteskabet haft bopæl i dette land, eller er begge ægtefæller statsborgere der, finder landets lovgivning dog straks efter flytningen anvendelse på deres formueforhold.

3.1.2. Lovvalgsaftaler

Ægtefæller, der begge er nordiske statsborgere, kan fremover aftale, at loven i det nordiske land, hvor en af dem er bosat eller statsborger ved aftalens indgåelse, skal finde anvendelse på deres formueforhold. En sådan aftale kan også indgås før ægteskabet.

Hvis en eller begge ægtefæller senere under ægteskabet bosætter sig i et andet nordisk land, kan ægtefællerne aftale, at loven i det land, hvor de senest har haft bopæl samtidig, skal finde anvendelse på deres formueforhold.

En ægtefælles beføjelse til at råde over fast ejendom m.v., det der kan ligestilles hermed eller over en bolig skal dog altid bedømmes efter det lands lov, hvor ejendommen m.v. befinder sig.

3.1.3. Retshandler med tredjemand

Som det fremgår af pkt. 3.1.1. og 3.1.2., kan lovvalget for formueforholdet ændres. En sådan ændring har imidlertid ikke betydning for retsvirkningerne af retshandler med tredjemand, der er indgået før ændringen.

3.1.4. Gyldigheden af lovvalgsaftaler og ægtepagter

Lovvalgsaftaler og ægtepagter er gyldige med hensyn til formen, hvis de på tidspunktet for aftalens indgåelse opfyldte formkravene i den lov, som var gældende i forhold til ægtefællernes formueforhold, eller hvis aftalen opfylder formkravene i loven i det land, hvor en eller begge ægtefæller var statsborger.

Hvis loven i det pågældende land ikke indeholder formkrav for lovvalgsaftaler, skal gyldigheden bedømmes efter formkravene for ægtepagter.

Gyldigheden af bestemmelserne i en ægtepagt bedømmes efter loven i det nordiske land, som skal anvendes på ægtefællernes formueforhold, når spørgsmålet bliver aktuelt.

3.2. Begrænsning af konventionens anvendelsesområde

Hvis ægtefællerne senere bosætter sig uden for Norden, finder konventionens bestemmelser om ægtefællernes formueforhold ikke anvendelse.

3.3. Overgangsbestemmelser

Overenskomsten om ændring af konventionen finder også anvendelse på ægteskaber, der er indgået før overenskomstens ikrafttræden. Dette gælder dog ikke, hvis ægteskabet er ophørt, eller ægtefællerne er blevet separeret, inden overenskomsten træder i kraft.

3.4. Færøerne og Grønland

Overenskomsten gælder ikke for Færøerne og Grønland, men den kan efter forhandling med de andre nordiske lande sættes i kraft der med de afvigelser, som de særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger.

4. Økonomiske og administrative konsekvenser

Overenskomsten har ikke økonomiske eller administrative konsekvenser for det offentlige.

5. Lovgivningsmæssige konsekvenser

Ikrafttrædelse af overenskomsten har ikke lovgivningsmæssige konsekvenser.

6. Ikrafttræden

Efter retsvirkningslovens § 53 a, stk. 2, kan justitsministeren fastsætte regler om forholdet mellem danske og andre nordiske landes regler om ægteskabets retsvirkninger. Denne bestemmelse giver ministeren hjemmel til at indgå overenskomsten og sætte den i kraft for Danmark.

Overenskomsten træder efter dens artikel IV i kraft den første dag i den måned, der begynder to måneder efter, at alle de nordiske lande har tiltrådt overenskomsten.

De nordiske lande har aftalt, at overenskomsten bør træde i kraft den 1. oktober eller 1. november 2008, og at Danmark som det sidste land ratificerer overenskomsten i løbet af juli eller august 2008.

7. Sammenfatning

De vigtigste ændringer som følge af overenskomsten om ændring af Den Nordiske Ægteskabskonvention er følgende:

- Formueforholdet mellem ægtefæller, der begge er nordiske statsborgere, skal fortsat bedømmes efter det lands lovgivning, hvor ægtefællerne bosatte sig ved ægteskabets indgåelse. Bosætter ægtefællerne sig senere i et andet nordisk land, skal de efter overenskomsten bo der i mindst to år, for at formueforholdet skal afgøres efter dette lands lov. Har ægtefællerne tidligere under ægteskabet været bosat i dette land, eller er de begge statsborgere der, finder landets lov dog straks efter flytningen anvendelse på formueforholdet.
- Ægtefæller kan indgå aftaler om det nordiske lands lov, der skal gælde for deres formueforhold, forudsat at de har en vis tilknytning til det pågældende land (bopæl eller statsborgerskab).
- Bestemmelsen om ægtefællers formueforhold finder ikke anvendelse, hvis de flytter uden for Norden.

OVERENSKOMST

Overenskomst mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige om ændring af konventionen mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige indeholdende internationalprivatretnlige bestemmelser om ægteskab, adoption og værgemål undertegnet i Stockholm den 6. februar 1931

Danmarks, Finlands, Islands, Norges og Sveriges regeringer er blevet enige om følgende:

Artikel I

I konventionen mellem Danmark, Finland, Island, Norge og Sverige indeholdende internationalprivatretnlige bestemmelser om ægteskab, adoption og værgemål undertegnet i Stockholm den 6. februar 1931 foretages følgende ændringer:

Artikel 3 affattes således:

Formueforholdet mellem ægtefæller, som er og ved ægteskabets indgåelse var statsborgere i en kontraherende stat, bedømmes efter loven i den af staterne, hvor ægtefællerne bosatte sig ved ægteskabets indgåelse.

Har begge ægtefæller senere bosat sig i en anden kontraherende stat og boet der i mindst 2 år, anvendes denne stats lov i stedet. Har begge ægtefæller tidligere under ægteskabet været bosat der, eller er begge ægtefæller statsborgere der, anvendes denne stats lov dog, så snart ægtefællerne bosætter sig i denne stat.

Efter artikel 3 indsættes:

Artikel 3 a.

Ægtefæller, som er omfattet af artikel 3, kan aftale, at loven i en kontraherende stat, hvor en af dem er bosat eller er statsborger ved aftalens indgåelse, skal anvendes på deres formueforhold. En sådan lovvalgsaftale kan også indgås før ægteskabet.

Hvis den ene ægtefælle eller begge ægtefæller under ægteskabet har bosat sig i en anden kontraherende stat, kan ægtefællerne også aftale, at loven i den kontraherende stat, hvor de begge senest var bosat samtidig, skal anvendes.

Efter artikel 3 a indsættes:

Artikel 3 b.

En ægtefælles beføjelse til at råde over fast ejendom, det som kan ligestilles hermed, eller over bolig skal altid bedømmes efter loven i den kontraherende stat, hvor den ligger.

Efter artikel 3 b indsættes:

Artikel 3 c.

En ændring af hvilket lands lov, som finder anvendelse på ægtefællernes formueforhold, er uden betydning for retsvirkningerne af retshandler indgået før ændringen.

Gyldigheden af bestemmelserne i en ægtepagt bedømmes efter loven i den kontraherende stat, som skal anvendes på ægtefællernes formueforhold, når spørgsmålet bliver aktuelt.

Artikel 4 affattes således:

En lovvalgsaftale eller en ægtepagt mellem ægtefæller, som er omfattet af artikel 3 og 3 a, skal anses for gyldig med hensyn til formen i hver og en af de kontraherende stater, hvis den, da den blev indgået, opfyldte formkravene i

1. den lov, som efter artikel 3 eller 3 a var gældende for ægtefællernes formueforhold, eller
2. loven i en kontraherende stat, hvor begge ægtefæller eller en af dem var statsborgere.

Hvis loven ikke indeholder formkrav for lovvalgsaftaler, bedømmes gyldigheden af en sådan aftale efter formkravene for ægtepagter.

Enhver af staterne kan over for tredjemand gøre gyldigheden af en lovvalgsaftale eller en ægtepagt betinget af, at aftalen eller ægtepagten er registreret i overensstemmelse med den der gældende lov.

Efter artikel 4 indsættes:

Artikel 4 a.

Hvis ægtefæller, der er omfattet af artikel 3, senere har bosat sig i en stat, som ikke er kontraherende, finder konventionens bestemmelser om ægtefællernes formueforhold ikke anvendelse.

Artikel II

Bestemmelserne i denne overenskomst finder ikke anvendelse, hvis ægteskabet er ophørt, eller ægtefællerne er bevilget separation, inden overenskomsten træder i kraft.

Artikel III

Overenskomsten finder ikke anvendelse på Færøerne og i Grønland, men kan efter forhandling mellem det danske familie- og forbrugerministerium og justitsministerierne i de øvrige kontraherende stater sættes i kraft der med de afvigelser, som de særlige færøske eller grønlandske forhold tilsiger.

Artikel IV

De kontraherende stater kan tiltræde denne overenskomst ved

- a) undertegnelse uden forbehold om ratifikation eller godkendelse eller
- b) undertegnelse med forbehold om ratifikation eller godkendelse kombineret med efterfølgende ratifikation eller godkendelse.

Ratifikationsdokumenterne deponeres i det svenske udenrigsministerium.

Overenskomsten træder i kraft den første dag i den måned, der begynder to måneder efter, at alle de kontraherende stater har tiltrådt overenskomsten. Det svenske udenrigsministerium underretter de kontraherende stater om deponeringen af ratifikationsdokumenterne og om tidspunktet for overenskomstens ikrafttræden.

Artikel V

Originaleksemplaret af denne overenskomst deponeres i det svenske udenrigsministerium, som tilstiller hver af de kontraherende stater en bekræftet afskrift.